

M. Nedim Hazar

Eşrefpaşalılar: Aç sineni açabildiğin kadar!

Allah aşkına en son ne zaman ailenizle beraber içiniz rahat bir şekilde sinemaya gittiniz? Yanınızda oturan çocuğunuzun, eşinizin ya da kardeşinizin yüzüne bakmaya utanmadan en son ne zaman film izlediniz?

Hokkabaz ile sinemacı yönünün hiç de boş olmadığını dost/düşman herkese gösteren Cem Yılmaz'ın fena hâlde yanıdığı bir nokta var. Ünlü komedyen mealen diyor ki; "Eğer mafya ve kirli dünyalar ile ilgili bir film yapacaksanız ve gerçekçi olmak gibi bir derdiniz varsa, küfrü de, argoyu da direkt olarak vereceksiniz, yoksa inandırıcılığınız kalmaz!" İlk bakışta mantıklı gibi gelse de, esasen dramanın temeline ters bir bakış açısıdır bu. Eğer birebir vermek gibi bir durum olursa ona drama denmez, o olsa olsa belgesel olur. Kaldı ki o tür bile tam olarak sevgili Cem Yılmaz'ın düşündüğü gibi değildir.

Hemen birtakım kavramların sinemada usta yönetmenlerin elinde nasıl işlendiğine bakalım. İhanet mesela... Mesleğin dervişlerinden sayılabilecek olan Andrei Tarkovsky Kurban filminde ihaneti o kadar enfes verir ki, hem seyirci muazzam haz alır, hem de sanatın nasıl bir anlatım yöntemi olduğu tarihe geçecek kadar mükemmel sergilenir. İhanet gibi tehlikeli bir kavramı bırakınız çıplaklık, cinsellik gibi öğelere tenezzül etmek, kadının ayak parmağını bile göstermeden yapar bunu Tarkovsky. Efendime söyleyeyim; Steven Spielberg mesela. Güneş İmparatorluğu'nda çocuğun ebeveyninin ihtilalciler tarafından götürüldüğünü görmeyiz bile. Yere dökülmüş beyaz tozlardaki direnme izlerinden anlarız meseleyi... Zaten usta yönetmen odur ki, anlatmak istediği şeyi 'kör parmağım kör gözüne' tekniğiyle anlatmasın!

Vizyona giren Eşrefpaşalılar filmini en büyük özelliği bence bu. Genel olarak Türk sinema ve televizyon sektöründe inanılmaz bir bayağılık ve düzeysizlik var bazı konularda. Şimdi isim vermeye gerek yok ama gişe rakamlarına bakıldığında en tepelerde duran filmlerin mizahının da kullandığı dilin de pespayeliğini herkes biliyor. Önemli olan şiddetin şehvetine düşmeden verebilmek sertliği, mühim olan küfre, argoya takılmadan anlatabilmek uzak olduğumuz dünyaları.

Aşkın, sevdanın içinin boşaltıldığı, sadece bedensel hazlar ile ifade edildiği bir düzlemde yalın ve duru anlatım ile aşkı anlatabilmektir hüner!

Bu nedenle yanılıyor Cem Yılmaz. Eğer birebir verecekseniz mafyanın pisliğini, adiliğini filme ne gerek var ki? Dayarsınız gizli kamerayı dökerseniz tüm kirli çamaşırları ortalık yere!

Bir de şöyle bir durum var. Şu ana kadar bahsini ettiğim konular bir tür ideoloji olarak algılandığı için, içinde küfür ve bayağılık olmayan sanat eserleri -ne yazık ki- bazı kesimler tarafından küçümsenmekte, aşağılanmakta yahut -en azından- görmezden gelinmektedir. Sanırım Eşrefpaşalılar filmini bekleyen ilk tehlike de burada. Aşk-ı Memnu'yu, Hanımın Çiftliği'ni, Binbir Gece'yi 'aile dizi'si diye önümüze koyan zihniyetin Eşrefpaşalılar'a dudak bükmesi tabiidir.

Burada keserek filmimize geçelim. Konu şöyle: "İzmir Eşrefpaşa'dan gelip İstanbul'a yerleşmiş iki dosttan biri olan Tayyar (Hüseyin Soysalan), güç ve iktidar tutkusu ile büyük bir mafya lideri olurken; Davut (Turgay Tanülkü), küçük mahallesinde namusuyla kahvesini işletmektedir. İkisi de aynı kadını sevmiştir; fakat Madam Eleni (Sermin Hürmeriç) Davut'u sevmesine rağmen Tayyar ile evlenmek zorunda kalmıştır. Bir de kızı Duygu (Deniz Özpınar) dünyaya gelir. Fakat Tayyar, Madam'ın gönlünün Davut'ta olduğunu bildiğinden bunu sindiremeyip kızı ile birlikte Madam'ı ortada bırakır. Tayyar bir şekilde intikam alacaktır ve bunu Davut'un evlatlığı Nusret'i (Burak Tarık) kendi yoluna çekerek yapacaktır. Mahalle kabadayısı Nusret ise bir tarafta sevdiği kız, sevdiği insanlar; diğer tarafta ise para ve saltanat arasında kalır. Bu iki dünya arasında bocalarken mahallenin metruk camisine bir Hoca (Sinan Taymin Albayrak) tayin olur ve olayların seyri değişmeye başlar..."

Yılmaz Erdoğan'ın Çok Güzel Hareketler Bunlar'da diline doladığı bir cümle var; 'Önermesi nedir?' diye.

Eşrefpaşalılar'ın izleyene göre birçok önermesi çıkarılabilir belki ama şahsen benim çıkardığım en temel derdi, 'Sevginin en sert metali bile oyun hamuru kıvamına getirebilirliği'dir. Öyle ya, bir dünya düşünün ki, kanlı, acımasız ve vicdansız... Bir gün bu dünyanın içine sevgi dilinden başka bir lisan bilmeyen birisi geliyor ve o kasavetli evreni bir anda bambaşka bir dünyaya dönüştürüyor.

Eşrefpaşalılar için 'Çok iddialı' bir sinema filmi demek doğru olmaz, zaten öyle bir iddiaları yok yapımcıların. Ancak eli yüzü düzgün, daha önemlisi sair Türk filmleriyle yan yana konulduğunda çok farklı bir yapıya sahip. Elbette her Türk yapımı gibi zaafı, kusurları var. Ancak filmin geneline sinmiş olan samimi hava ve neredeyse her sekansında seyirciye gülümseyen atmosferi tüm sıkıntılarını unutturuyor.

Allah aşkına en son ne zaman ailenizle beraber içiniz rahat bir şekilde sinemaya gittiniz? Tam orta yerinde yanınızda oturan çocuğunuzun, eşinizin, kardeşinizin yüzüne bakmaya utanmadan en son ne zaman film izlediniz?

Eşrefpaşalılar, Türk sineması için bir milat, bir yapı taşı değil şüphesiz. Ama Cem Yılmaz'ın yanıldığını gösteren şahane bir örnek. Ortalıkta 'komedi filmi' diye dolanan 'trash' filmlere ise iyi bir alternatif bence. Yıllardan beri 'Yeşilçam tipi

imam klişesiyle' kendi inancından soğutulmaya çalışılan insanımıza gündelik yaşamdan samimi bir tablo sunması da cabası. İnanın bu bile az şey değil!

Eşrefpaşalılar

Yönetmen: Hüdaverdi Yavuz

Oyuncular: Ali Yaylı, Sermin Hürmeriç, Hüseyin Soyaslan, Burak Tarık, Sinan Taymin Albayrak, Turgay Tanülkü, Deniz Özpınar

Tür: Dram, Komedi

Süre: 100 dakika

2010, Türkiye

2010-03-08

Yazar: M. Nedim Hazar
